

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ปัจจัยทำนายการปรับตัวของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง

Factors that Predict the Adaptation of Prisoners in Bang Kwang Central Prison

บุญญติ นุชอ่อง (Bunyat Nouchoong)¹ วัลภา สบายยิ่ง (wunlapa Sapaaying)²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษากระบวนการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพในเรือนจำกลางบางขวาง (2) เปรียบเทียบปัจจัยในการปรับตัวของผู้ต้องขังในด้านอายุ ระดับการศึกษา คดีที่ต้องโทษกำหนดโทษ และระยะเวลาที่ต้องโทษ (3) ศึกษาอำนาจในการทำนายของตัวแปรในการปรับตัวในด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนผู้ต้องขัง ด้านสัมพันธภาพกับครอบครัว ด้านสัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่และด้านการมีเป้าหมายของชีวิตกับการปรับตัวของผู้ต้องขัง การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีของยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 3 ตอน คือ 1) แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขัง และ 3) แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำ และผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปทดลองใช้ ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับการปรับตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางโดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีเป้าหมายของชีวิต ($\bar{X} = 4.17$) และด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 3.58$) อยู่ในระดับมาก ส่วนในด้านสัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 3.42$) ด้านสัมพันธภาพกับครอบครัว ($\bar{X} = 3.33$) และด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนผู้ต้องขัง ($\bar{X} = 3.32$) อยู่ในระดับปานกลาง (2) ผู้ต้องขังที่มีปัจจัยส่วนบุคคลในด้านอายุ ระดับการศึกษา คดีที่ต้องโทษ กำหนดโทษ และระยะเวลาที่ต้องโทษต่างกันมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) อำนาจการทำนายของตัวแปรทั้ง 5 ด้าน คือ การรู้จักและเข้าใจตนเอง สัมพันธภาพกับเพื่อนผู้ต้องขัง สัมพันธภาพกับครอบครัว สัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่ และการมีเป้าหมายชีวิต มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอำนาจในการทำนายตัวแปรร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 67

คำสำคัญ ปัจจัยทำนายการปรับตัวของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวาง

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

This study aimed to (1) study the adaptation to the conditions of prisoners in Bang Kwang Central Prison to (2) compare the adaptation of prisoners in terms of age, educational level, penalty, imposition and penalty period (3) study the predictive power variables in self-awareness and understanding adaptation, the fellow prisoners relationship, the family relationship, relationships with staffs and the life goal toward the prisoners adaptation. This research was a correlational research. The samples were prisoners in Bang Kwang Central Prison. The sample size was 350 people which calculated by Yamane and the research sampling were used the stratified random sampling. The questionnaires were used as a tool collecting data that had 3 parts: 1) personal factors 2) prisoners adapting factors 3) life adaption ability in prison. The questionnaire was validated the contents by an experts and tested for trial. The questionnaire had the reliability at 0.86. Data were analyzed by frequency, percentages, mean, standard deviation and multiple regression analysis. The research result showed that : (1) the majority of prediction factor levels toward the prisoners adaption in Bang Kwang Central Prison was at high level when considering in each part found that the life goal ($\bar{X} = 4.17$) and self-awareness and understanding ($\bar{X} = 3.58$) were at high level although the relationships with staffs ($\bar{X} = 3.42$), the family relationship ($\bar{X} = 3.33$), and the fellow prisoners relationship ($\bar{X} = 3.32$) were at moderate level (2) the different of personal factors in terms of age, educational level, penalty, imposition and penalty period had the adaption differences with a significant difference at .05, (3) the predictive power variables were found in 5 parts as the self-awareness and understanding, the fellow prisoners relationship, the family relationship, the relationships with staffs and the life goal that related with the prisoner adapting with a statistically significant at 0.05 moreover the predictive power variables were forecast at 67 percent.

Keywords: Factors, Predict adaptation of inmates, Bang Kwang Central Prison

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

เรือนจำกลางบางขวางเป็นหน่วยงานสังกัดกรมราชทัณฑ์ เป็นเรือนจำที่มีความมั่นคงสูงสุดของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทำหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังมหันตโทษ หรือผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูงตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปจนถึงประหารชีวิตเมื่อผู้ต้องขังถูกส่งเข้ามาควบคุมในเรือนจำกลางบางขวาง สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาคือ ความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อกฎหมาย ต้องสูญเสียอิสรภาพ เกิดความทุกข์ขมขื่น เกลียดชังทุกสิ่งทุกอย่าง และผู้ต้องขังจะถูกความรู้สึกนี้รบกวนตลอดเวลาทำให้แสดงออกด้วยพฤติกรรมก้าวร้าวในรูปแบบต่างๆ การที่ผู้ต้องขังเป็นร้อยเป็นพันต้องมาอยู่รวมกันในสถานที่เดียวกัน กินด้วยกัน ทำงานร่วมกันเป็นเวลานานจนก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่เรียกว่าเป็นสังคมของผู้ต้องขังที่มีลักษณะแตกต่างไปจากสังคมภายนอก ประกอบด้วยวัฒนธรรมและค่านิยมของผู้ต้องขังซึ่งมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังที่เข้าใหม่เมื่อผู้ต้องขังเข้ามาอยู่ในเรือนจำซึ่งถือว่าเป็นสังคมใหม่ สภาพแวดล้อมใหม่มีความแตกต่างไปจากสังคมเดิมอย่างสิ้นเชิง ทำให้ผู้ต้องขังต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ปรับตัวเพื่อลดความเครียดและความวิตกกังวล ปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพสังคมใหม่ที่ตนเองต้องมาอาศัยอยู่ การแสดงออกของผู้ต้องขังแต่ละคนจะแตกต่างกันออกไป เช่น แยกตัวเก็บตัว ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเพื่อนผู้ต้องขังอื่น ต่อต้านขัดขืนกฎระเบียบและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ แสวงหาสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตจากการที่ต้องอาศัยอยู่ในเรือนจำ ซึ่งส่วนหนึ่งมีการปรับตัวไปในทางบวก และบางส่วนมีการปรับตัวไปในทางลบ(นันทิจิตสว่าง, 2541 : 22)

ดังนั้นหากการปรับตัวของผู้ต้องขังภายในเรือนจำเป็นไปในแนวทางที่เหมาะสมก็จะเป็นผลดีต่อการดำเนินงานของเรือนจำคือไม่เป็นปัญหาในการควบคุมและเมื่อเรือนจำดำเนินกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูก็จะประสบผลสำเร็จผู้ต้องขังได้รับการแก้ไขฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างเหมาะสมในทางตรงกันข้ามหากมีการปรับตัวไปในแนวทางที่ไม่เหมาะสมผู้ต้องขังจะเป็นอุปสรรคต่อการควบคุมรวมไปถึงกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤติกรรมนิสัยและเมื่อผู้ต้องขังเหล่านี้ได้รับการปล่อยตัวออกไปจะส่งผลทำให้ไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ และอาจจะกลับมากระทำความผิดซ้ำได้อีกตลอดทั้งยังส่งผลให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณเพื่อใช้ในการดูแลผู้ต้องขังเหล่านี้ซึ่งเป็นเรื่องที่สะท้อนให้เห็นถึงความล้มเหลวในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทั้งนี้ การแสดงพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่ไม่สามารถปรับตัวได้ในขณะที่ถูกจองจำในเรือนจำดังกล่าวเช่นการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวการใช้ความรุนแรงการใช้กำลังการก่อความไม่สงบในเรือนจำการก่อเหตุร้ายจลาจลในเรือนจำหรือการกระทำความผิดวินัยในเรือนจำ การทะเลาะวิวาทชกต่อย เป็นต้น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530)

จากสภาพปัญหาต่างๆ ดังกล่าวแล้วผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยส่วนตัวบางประการได้แก่ อายุ ระดับการศึกษาที่ต้องโทษกำหนดโทษ และระยะเวลาที่ต้องโทษรวมถึงความสามารถด้านความรู้จักตนเองของผู้ต้องขัง การมีสัมพันธภาพกับเพื่อนผู้ต้องขัง สัมพันธภาพกับครอบครัวสัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่และการมีเป้าหมายชีวิตของตัวเองว่ามีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังหรือไม่ เพื่อหาแนวโน้มในการทำนายพฤติกรรมปรับตัวของผู้ต้องขังจากปัจจัยดังกล่าว อันจะได้เป็นแนวทางสำคัญให้แก่หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการควบคุม ดูแล แก้ไข ปรับปรุง ฟื้นฟู และพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังนำไปพัฒนารูปแบบและวิธีในการดำเนินงานให้เหมาะสมสอดคล้องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สุดท้ายได้แก่ประโยชน์ที่จะเกิดแก่ตัวผู้ต้องขังเองในด้านที่มีความสามารถในการปรับตัวให้อยู่ในเรือนจำได้อย่างมีความสุข และพร้อมที่จะกลับคืนสู่สังคมภายนอกอย่างคนที่มีคุณภาพของสังคมและประเทศชาติต่อไป

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพในเรือนจำกลางบางขวาง
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยในการปรับตัวของผู้ต้องขังในด้านอายุระดับการศึกษาคิตีที่ต้องโทษกำหนดโทษและระยะเวลาที่ต้องโทษ
3. เพื่อศึกษาอำนาจในการทำนายของตัวแปรในการปรับตัวในด้านการรู้จักและเข้าใจตนเองด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนผู้ต้องขังด้านสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวด้านสัมพันธ์ภาพกับเจ้าหน้าที่และด้านการมีเป้าหมายของชีวิตมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำของผู้ต้องขัง

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Design) โดยใช้วิธีการหาค่าเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Method) ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง จำนวน 3,895 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นด้วยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามวิธีการของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane) ซึ่งได้จำนวนรวม 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ต้องขังที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้ง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ฉบับ ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .86 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ F-test เมื่อพบความแตกต่างทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's Method) และการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับการปรับตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

ตารางที่ 1 ระดับการปรับตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

การปรับตัว		ระดับการปรับตัว		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1.	ด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง	3.58	0.38	มาก
2.	ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนผู้ต้องขัง	3.32	0.52	ปานกลาง
3.	ด้านสัมพันธภาพกับครอบครัว	3.33	0.45	ปานกลาง
4.	ด้านสัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่	3.42	0.42	ปานกลาง
5.	ด้านการมีเป้าหมายของชีวิต	4.17	0.60	มาก
รวม		3.56	0.58	มาก

จากตารางที่ 1 โดยรวมผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางมีการปรับตัวของตนเองในเรือนจำอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีเป้าหมายของชีวิต ($\bar{X} = 4.17$) และด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนด้าน สัมพันธภาพกับเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 3.42$) ด้านสัมพันธภาพกับครอบครัว ($\bar{X} = 3.33$) ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนผู้ต้องขัง ($\bar{X} = 3.32$) อยู่ในระดับปานกลาง

2. การปรับตัวของผู้ต้องขังเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ต้องขังที่มีปัจจัยส่วนบุคคลในด้านอายุ ระดับการศึกษา คติที่ต้องโทษกำหนดโทษ และระยะเวลาที่ต้องโทษต่างกันมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำของผู้ต้องขังจำแนกตามอายุ

อายุ	$\bar{X}$	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
(1) 30 ปีและต่ำกว่า	3.79	-	.25*	-.24*	-.36*	.13
(2) 31 – 40 ปี	3.54		-	.01	.11	.12
(3) 41 – 50 ปี	3.55			-	.12	.10
(4) 51 – 60 ปี	3.43				-	.22
(5) มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	3.66					-

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่าโดยรวมผู้ต้องขังที่มีกลุ่มอายุ 30 ปีและต่ำกว่ากับผู้ต้องขังที่มีกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี , ผู้ต้องขังที่มีกลุ่มอายุ 41 – 50 ปี และผู้ต้องขังที่มีกลุ่มอายุระหว่าง 51 – 60 ปี มีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยผู้ต้องขังที่มีกลุ่มอายุระหว่าง 30 ปี และต่ำกว่ามีการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังทุกกลุ่มอายุ

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำของผู้ต้องขังจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	(1)	(2)	(3)
(1) ประถมศึกษาและต่ำกว่า	3.20	-	-.49*	-.30*
(2) มัธยมศึกษาตอนต้น ตอนปลาย (เทียบเท่า)	3.69		-	.19*
(3) ปริญญาตรี และสูงกว่า	3.50			-

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าโดยรวมผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า กับผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย (เทียบเท่า) และผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่ามีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่ามีการปรับตัวอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าผู้ต้องขังในกลุ่มอื่นๆ ในขณะที่ผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย (เทียบเท่า) กับผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่ามีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกันทั้งนี้โดยผู้ต้องขังที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย (เทียบเท่า) มีการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่า

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำของผู้ต้องขัง
จำแนกตามคดีที่ต้องโทษ

คดีที่ต้องโทษ	$\bar{X}$	(1)	(2)	(3)	(4)
(1)ความผิดต่อชีวิตและร่างกาย	3.75	-	-.04	.28*	.32*
(2)ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์	3.79		-	.32*	.36*
(3)ความผิดต่อ พ.ร.บ.ยาเสพติด	3.47			-	.04
(4)ความผิดอื่นๆ	3.43				-

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่าโดยรวมผู้ต้องขังที่มีคดีที่ต้องโทษเกี่ยวกับความผิดต่อชีวิตและร่างกายกับผู้ต้องขังความผิดต่อ พ.ร.บ.ยาเสพติดและผู้ต้องขังคดีความผิดอื่นๆ มีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยผู้ต้องขังที่ต้องโทษในคดีความผิดต่อชีวิตและร่างกายมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำได้ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังในคดีความผิด พ.ร.บ.ยาเสพติด และผู้ต้องขังในคดีความผิดอื่นๆ

ในขณะที่ผู้ต้องขังที่ต้องโทษในคดีที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์กับผู้ต้องโทษในคดีความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ยาเสพติด และคดีความผิดอื่นๆมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยผู้ต้องขังที่ต้องโทษในคดีความผิดที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์มีความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังที่ต้องโทษในคดีความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ยาเสพติด และคดีความผิดอื่นๆ

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำของผู้ต้องขัง
จำแนกตามการกำหนดโทษ

กำหนดโทษ	$\bar{X}$	(1)	(2)	(3)
(1) ต่ำกว่า 30 ปี	3.47	-	-.25*	-.04*
(2) 30 ปีขึ้นไป	3.72		-	.21
(3) จำคุกตลอดชีวิต/ประหารชีวิต	3.51			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่าโดยรวมผู้ต้องขังมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ต้องขังที่ถูกกำหนดโทษให้จำคุก 30 ปีขึ้นไป และผู้ต้องขังที่ถูกกำหนดโทษจำคุกตลอดชีวิต/ประหารชีวิต มีความสามารถในการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังที่ถูกกำหนดโทษต่ำกว่า 30 ปี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำของผู้ต้องขัง
จำแนกตามระยะเวลาที่ต้องโทษ

ระยะเวลาที่ต้องโทษ	$\bar{X}$	(1)	(2)	(3)
(1) 10 ปีและต่ำกว่า	3.71	-	.23*	.42*
(2) 11 – 15 ปี	3.47		-	.18*
(3) มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	3.29			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่าโดยรวมผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำ 10 ปีและต่ำกว่ากับผู้ต้องขังที่ต้องโทษมาแล้วระหว่าง 11 – 15 ปี และผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาที่ต้องโทษมากกว่า 15 ปีขึ้นไปมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาที่ต้องโทษ 10 ปีและต่ำกว่ามีความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังทุกกลุ่ม

ในขณะที่เดียวกันผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำตั้งแต่ 11 – 15 ปี กับผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำมากกว่า 15 ปีขึ้นไปมีความสามารถในการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกันทั้งนี้โดยผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาที่ต้องโทษในเรือนจำตั้งแต่ 11 – 15 ปีมีความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำมากกว่า 15 ปีขึ้นไป

3. อำนาจการทำนายของตัวแปรทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำและสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 67

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เพื่อการทำนายการปรับตัวของผู้ต้องขัง

ตัวแปรทำนาย	B	S.E.B	BETA	t	Sig.
1.การรู้จักและเข้าใจตนเอง	.31	.03	.35	9.80*	.00
2.สัมพันธ์ภาพกับเพื่อนผู้ต้องขัง	.26	.03	.40	9.42*	.00
3.สัมพันธ์ภาพกับครอบครัว	-.08	.03	-.10	-2.41*	.02
4.สัมพันธ์ภาพกับเจ้าหน้าที่	.33	.03	.42	11.86*	.00
5.การมีเป้าหมายของชีวิต	.08	.02	.14	4.35*	.00
ค่าคงที่	.38	.13		2.87*	.00

* มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับการปรับตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวาง

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางส่วนใหญ่มีการปรับตัวอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านปรากฏว่าผู้ต้องขังมีการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงมากกว่าด้านอื่นๆ ได้แก่ด้านการมีเป้าหมายของชีวิต ($\bar{X} = 4.17$)และด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลางเรียงตามลำดับได้แก่ด้านสัมพันธ์ภาพกับเจ้าหน้าที่ด้านสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวและด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนผู้ต้องขัง ($\bar{X} = 3.42$, 3.33 และ 3.32) ตามลำดับที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ถูกศาลตัดสินจำคุกตลอดชีวิตและประหารชีวิตมากที่สุดถึง 151 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 43.10 และเป็นผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษต่ำกว่า 30 ปีและ 30 ปีขึ้นไปรวม 196 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 56.80 ซึ่งเรือนจำกลางบางขวางนี้นับว่าเป็นเรือนจำมหันตโทษกล่าวคือเป็นเรือนจำที่ควบคุมและคุมขังผู้ต้องขังที่กำหนดโทษสูงถึงตลอดชีวิตและประหารชีวิตประกอบกับผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่ถูกจำคุกในเรือนจำเป็นระยะเวลายาวนาน 10 ปีและต่ำกว่ามากถึง 179 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 50.90 ผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของเรือนจำได้เป็นอย่างดีจึงตั้งเป้าหมายในชีวิตของตนเองภายหลังจากที่พ้นโทษไปแล้วจะเห็นได้จากเมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่มีการวางแผนชีวิตหลังการพ้นโทษ ($\bar{X} = 4.50$) ในระดับมากที่สุดนอกจากนี้ยังมีการวางแผนการดำเนินชีวิตภายหลังจากการพ้นโทษ มีการปรับเปลี่ยนแบบแผนชีวิตเพื่อการใช้ชีวิตให้มีความสุข , มีการวางแผนของตัวเองไปสู่ทางแห่งความสำเร็จ เป็นต้น

ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำยังพบว่าในด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนผู้ต้องขังด้านสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวและด้านสัมพันธ์ภาพกับเจ้าหน้าที่ปรากฏว่าผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางมีสภาพการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเมื่อผู้ต้องขังเข้าไปอยู่ในเรือนจำต้องถูกควบคุมตัวในพื้นที่จำกัดมีความแออัดทั้งต้องถูกควบคุมดูแลใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่เรือนจำทั้งในส่วนตัวของผู้ต้องขังเองก็จำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบข้อบังคับและวินัยของเรือนจำ จึงต้องใช้เวลานานในการทำใจให้ยอมรับกับสภาพแวดล้อมในเรือนจำ ดังนั้นผู้ต้องขังจึงจำเป็นต้องปรับตัวซึ่งก็สอดคล้องกับธรรมชาติของสิ่งมีชีวิตต้องอาศัยการปรับตัวอยู่ตลอดเวลาจึงจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ดังนั้นคนเราจึงจำเป็นต้องปรับตัวอยู่เสมอซึ่งในเรือนจำก็เช่นเดียวกันก็ถือว่าเป็นอีกสังคมหนึ่งซึ่งไม่แตกต่างจากสังคมอื่นภายนอกด้วยเหตุนี้ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางจึงเห็นว่าปัจจัยด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนผู้ต้องขังด้านสัมพันธ์ภาพกับเจ้าหน้าที่และสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวต่างก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางในระดับปานกลางทั้งนี้โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิทานันนวล (2548) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของเรือนจำ : กรณีศึกษาทัณฑสถานหญิงกลางและพบว่าด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพด้านกฎระเบียบวินัยข้อบังคับด้านสัมพันธ์ภาพกับเจ้าหน้าที่และด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนผู้ต้องขังมีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบปัจจัยในการปรับตัวของผู้ต้องขัง พบว่าผู้ต้องขังที่มีปัจจัยส่วนบุคคลในด้านอายุระดับการศึกษาที่ต้องโทษกำหนดโทษและระยะเวลาที่ต้องโทษต่างกันมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ที่เป็นเช่นนี้เพราะไม่ว่าผู้ต้องขังที่ถูก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

จำคุกที่เรือนจำกลางบางขวางจะมีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันในเรื่องใดทั้งในด้านอายุระดับการศึกษาที่ดีต้องโทษ การกำหนดโทษและระยะเวลาที่ต้องโทษแตกต่างกันอย่างไรก็ตามผู้ต้องขังเหล่านั้นต่างก็ได้รับการปฏิบัติจากเรือนจำที่เหมือนกัน ทุกประการไม่ว่าจะเป็นในด้านกฎระเบียบข้อบังคับวินัยผู้ต้องโทษอาหารการกินการนอนการรักษาพยาบาลการรับสวัสดิการและนันทนาการต่างๆ ดังนั้น การที่ผู้ต้องขังจะสามารถปรับตัวเพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำได้เป็นอย่างดีไม่มีปัญหากับตัวเองไม่มีปัญหากับเพื่อนผู้ต้องขังไม่มีปัญหากับเจ้าหน้าที่ปัญหาสภาพแวดล้อมภายในแออัดคับแคบสนวนเวียนทั้งในเรื่องอาหารและที่อยู่แล้วผู้ต้องขังยังจะต้องเรียนรู้การปรับตัวให้อยู่ในเรือนจำ หรือ “คุก” ทั้งสามารถประกอบตัวเองให้ถึงวันที่ครบกำหนดต้องโทษในเรือนจำในแง่ของการปรับตัวดังกล่าวจะพบว่าผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะใช้ระยะเวลาในการปรับตัวที่แตกต่างกันบางคนช้าบางคนเร็ว ทั้งนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลทั้งในด้านอายุระดับการศึกษาที่ดีต้องโทษ การกำหนดโทษและระยะเวลาที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำที่แตกต่างกันจะเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้ผู้ต้องขังหรือนักโทษคนนั้นๆ สามารถปรับตัวช้าหรือเร็วได้เพียงใดซึ่งจากผลการวิจัยครั้งนี้จะพบว่าผู้ต้องขังที่มีกลุ่มอายุระหว่าง 30 ปีและต่ำกว่ามีการปรับตัวเพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังในทุกกลุ่มอายุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่มีกลุ่มอายุระหว่าง 30 ปีและต่ำกว่าซึ่งถือว่าเป็นผู้ต้องขังในกลุ่มวัยหนุ่มวัยหนุ่มจึงไม่มีอะไรที่จะคิดมากส่วนใหญ่ก็คิดว่าติดคุกก็ออกมาเพราะตัวเองยังอายุน้อยๆ ส่วนผู้ต้องขังกลุ่มอื่นๆ ที่มีอายุมากกว่าทั้งที่มีตั้งแต่ 31 – 40 ปี , 41 – 50 ปีและกลุ่มอายุ 51 – 60 ปีจะเป็นกลุ่มที่คิดมากกว่าเพราะอายุมากแล้วเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วการปรับตัวสู่สังคมภายนอกการประกอบอาชีพก็อาจจะเป็นปัญหาที่ยุ่งยากด้วยเหตุนี้กลุ่มผู้ต้องขังที่มีอายุ 30 ปีและต่ำกว่าจึงมีการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้ โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรรณเลขาพลอยสระศรี (2546) ที่ได้ทำการ ศึกษากระบวนการปรับตัวของผู้ต้องขังวัยหนุ่มในเรือนจำกลางบางขวาง และพบว่า ผู้ต้องขังที่อยู่ในวัยหนุ่ม อายุต่ำกว่า 20 ปี จะมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังทุกกลุ่มอายุที่สูงกว่าในขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจากรวรรณรังสีนตฺชาติ (2544 : 119) ที่ได้ศึกษาการปรับตัวของผู้ต้องขังเข้าใหม่ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครโดยพบว่าอายุเป็นปัจจัยทำนายต่อการปรับตัวทางสังคมของผู้ต้องขัง ทั้งนี้โดยผู้ต้องขังที่มีอายุระหว่าง 30 ปีและต่ำกว่าจะมีการปรับตัวได้ดีกว่าผู้ต้องขังในกลุ่มที่มีอายุมากกว่า

ในขณะเดียวกันผลจากการวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่าผู้ต้องขังที่มีระดับการศึกษาชั้นมัธยม ศึกษาตอนต้น/ตอนปลายและเทียบเท่ามีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังที่มีระดับการศึกษาในกลุ่มอื่นทุกกลุ่มที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า นั้นเรือนจำกลางบางขวางได้เปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังเหล่านั้นมีโอกาสได้ศึกษาหรือเลือกเรียนต่อตามที่สนใจได้ทั้งในสายสามัญ คือ ถ้าผู้ต้องขังคนใดจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้นก็ให้โอกาสเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของ กศ.น. หรือถ้าจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วก็สามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชได้ในขณะเดียวกันผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวหากมีความสนใจในการเรียนวิชาชีพเรือนจำกลางบางขวางก็จะจัดให้มีการเรียนการสอนในสายวิชาชีพทั้งในระดับ ปวช. และ ปวส. สาขาวิชาต่างๆ หรือเรียนหลักสูตรอาชีพระยะสั้นจากวิทยาลัยสารพัดช่างหรือเรียนธรรมศึกษา จากที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ต้องขังที่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลายและเทียบเท่ามีโอกาสที่ใช้เวลาวางแผนที่ถูกจำคุกในเรือนจำไปศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ดังนั้นเมื่อผู้ต้องขังได้รับโอกาสทางการเรียนแล้วก็จะช่วยให้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

เขาได้ผ่อนคลายความวิตกกังวลความสูญเสียการหมดโอกาสจากสังคมภายนอกก็จะทำให้ผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวได้เล็งเห็นถึงความก้าวหน้าและโอกาสในอนาคตภายหลังจากพ้นโทษไปแล้วหรืออาจกล่าวได้ว่า“คิดเป็น”ก็ช่วยให้ผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวสามารถปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำได้ และอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับบทพิสูจน์ที่ชัดเจน (2541 : 101) ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของเรือนจำ ที่สำคัญคือการให้การศึกษาอบรมฟื้นฟูและแก้ไขผู้ต้องขังให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพกฎเกณฑ์และเงื่อนไขของสังคมทั้งภายในและภายนอกได้ ดังนั้นในการอบรมแก้ไขผู้ต้องขังนั้นเรือนจำจะต้องจัดให้มีการจัดการการศึกษาในระดับต่างๆ ทั้งสายสามัญสายอาชีพและการอบรมทางศีลธรรม

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ต้องขังที่ต้องโทษในคดีความผิดต่อชีวิตและร่างกายมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังในคดีความผิด พ.ร.บ.ยาเสพติดและผู้ต้องขังในคดีความผิดอื่นๆ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้ต้องขังที่ต้องโทษในคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายซึ่งผู้ต้องขังในเรือนจำกลางบางขวางส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับคดีฆ่าหรือพยายามฆ่าทำร้ายร่างกายจนผู้เสียหายเสียชีวิตเป็นต้นผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวนี้จะถือว่ากลุ่มผู้ต้องขังที่ต้องโทษในคดีความผิดเช่นเดียวกับตนจะเป็นคนกล้ามีความเข้มแข็งเป็นชายชาติวีรเป็นแมนมากกว่าผู้ต้องขังกลุ่มอื่นๆ หรือแม้กระทั่งกลุ่มผู้ต้องขังในคดี พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษผู้ต้องขังกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะถือว่าเป็นพวกทำลายมอมเมาคนทั่วไปซึ่งจะเป็นปัญหาที่ส่งผล ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและประเทศชาติประกอบกับผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวมักจะมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนผู้ต้องขังด้วยกันที่จำคุกมาก่อนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเจ้าหน้าที่ที่มีความเข้าใจในตนเองมีสัมพันธภาพกับครอบครัวและมีเป้าหมายในชีวิตอนาคตของตนเองจึงส่งผลให้ผู้ต้องขังที่ต้องโทษในคดีความผิดต่อชีวิตและร่างกายมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังในความผิดอื่นๆ ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับความเห็นของโดนัลด์เคลมเมอร์ (Donald Clemmer , 1958 อ้างถึงในสุพจน์สุทธา , 2539) นักทฤษฎีที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ “สังคมเรือนจำ” วัฒนธรรมเรือนจำเป็นวัฒนธรรมเฉพาะซึ่งแตกต่างไปจากวัฒนธรรมของสังคมภายนอกผู้ต้องขังเข้าใหม่จะถูกซึมซับโดยวัฒนธรรมของเรือนจำที่ละน้อยจนในที่สุดจะถูกกลืนเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของเรือนจำโดยไม่รู้ตัวผลที่เกิดขึ้นจากการปรับตัวของผู้ต้องขังเพื่อให้สามารถเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่สังคมใหม่และเพื่อนใหม่แต่กลุ่มผู้ต้องขังที่จะสามารถปรับตัวได้ดีกว่าผู้ต้องขังในกลุ่มอื่นๆ คือ ผู้ต้องขังประเภทฆ่าคนตาย เท่านั้น

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ยังพบว่าผู้ต้องขังที่ถูกกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังในกลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ต้องขังที่กำหนดโทษให้จำคุกตลอดชีวิตและประหารชีวิตที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ที่ถูกจำคุกตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปเป็นโทษจำคุกที่ถือว่าเป็นตัวเลขนั้นหมายถึงว่าผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวยังมีโอกาสที่จะออกจากเรือนจำค่อนข้างแน่นอนเพราะมีตัวเลขที่กำหนดไว้ส่วนผู้ต้องขังที่มีการกำหนดโทษไว้ตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต คงเป็นโทษที่ยังไม่มีตัวเลขที่บ่งบอกถึงการพ้นโทษจากเรือนจำแน่นอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งโทษประหารชีวิตด้วยเหตุนี้ผู้ต้องขังที่มีโทษจำคุกตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปจึงมีการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังในกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของจากรุวรรณคงยศ (2551) ที่ได้ทำการศึกษาศึกษาการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำ : ศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรมโดยพบว่าผู้ต้องขังที่มีการกำหนดโทษต่างกันมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพเรือนจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยผู้ต้องขังที่ถูกกำหนดโทษตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป มีความสามารถในการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังที่มีการกำหนดโทษในกลุ่ม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

อื่นๆนอกจากนี้ยังพบว่าผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำมาแล้วไม่เกิน 10 ปี มีการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาอยู่ในเรือนจำ 11 – 15 ปี และมากกว่า 15 ปีขึ้นไป ที่เป็นเช่นนี้เพราะแม้ว่ากลุ่มผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำกลางบางขวางที่ยังไม่เกิน 10 ปีซึ่งนับว่ายังเป็นระยะเวลาที่อยู่ในเรือนจำน้อยกว่ากลุ่มผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำมาแล้ว 11 – 15 ปี และมากกว่า 15 ปีขึ้นไปทั้งนี้ก็อาจเนื่องจากระบบการบริหารงานเรือนจำในปัจจุบันโดยเฉพาะเรือนจำกลางบางขวางเป็นเรือนจำขนาดใหญ่และมีผู้ต้องขังที่ถูกกำหนดโทษสูงคือตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไปจนถึงตลอดชีวิตและประหารชีวิตเรือนจำกลางบางขวางและกรมราชทัณฑ์กระทรวงยุติธรรมจึงมีนโยบายในการผ่อนปรนกับผู้ต้องขังโทษสูงมากขึ้นเช่น ไม่ต้องทำยอดงานตามที่กำหนดอนุญาตให้มีการผ่อนคลายโดยสามารถฟังวิทยุและชมโทรทัศน์ได้ตลอดทั้งยังส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้มีโอกาสศึกษาต่อหรือฝึกอาชีพตามที่สนใจในระดับต่างๆ อย่างกว้างขวางดังนั้นผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาที่จำคุกอยู่ในเรือนจำกลางบางขวางมายังไม่เกิน 10 ปี จึงได้รับผลดังกล่าวโดยตรงทำให้ไม่เกิดความวิตกกังวลความเครียดมีการผ่อนคลายจากการอนุญาตให้จัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งในด้านกีฬาคอนกรี และสนันทนาการต่างๆ ดังนั้นจึงส่งผลให้ผู้ต้องขังที่มีระยะเวลาจำคุกอยู่ในเรือนจำไม่เกิน 10 ปี สามารถปรับตัวเองเพื่อให้ใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำได้ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังในกลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิพนธ์มณฑล (2548) ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของเรือนจำ : ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานหญิงกลางโดยพบว่าผู้ต้องขังหญิงที่มีระยะเวลาที่อยู่ในทัณฑสถานหญิงกลางไม่เกิน 10 ปี มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของเรือนจำอยู่ในระดับที่สูงกว่าผู้ต้องขังในกลุ่มอื่นๆ เช่นกัน

3. อำนาจการทำนายของตัวแปรด้านการรู้จักและเข้าใจตนเองด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนผู้ต้องขังด้านสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวด้านสัมพันธ์ภาพกับเจ้าหน้าที่และด้านการมีเป้าหมายของชีวิตมีความสัมพันธ์ต่อการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำของผู้ต้องขัง

จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่าอำนาจการทำนายของตัวแปรทั้ง 5 ด้านมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวเพื่อใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้โดยด้านการรู้จักและเข้าใจตนเองมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพัทธ์พหุคูณเท่ากับ .641 และสามารถร่วมพยากรณ์ได้ร้อยละ 41.10 ด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนผู้ต้องขังมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพัทธ์พหุคูณเท่ากับ .256 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 57.20 ด้านสัมพันธ์ภาพกับครอบครัวมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพัทธ์พหุคูณเท่ากับ .805 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 64.80 ด้านสัมพันธ์ภาพกับเจ้าหน้าที่มีค่าสัมประสิทธิ์สัมพัทธ์พหุคูณเท่ากับ .815 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 66.40 และด้านการมีเป้าหมายของชีวิตมีค่าสัมประสิทธิ์สัมพัทธ์พหุคูณเท่ากับ .818 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 66.90 จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าตัวแปรทั้ง 5 ตัว สามารถร่วมกันพยากรณ์ทำนายการปรับตัวของผู้ต้องขังเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตในเรือนจำกลางบางขวางได้เป็นอย่างดีซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ที่เป็นเช่นนี้เพราะไม่ว่าผู้ต้องขังจะเป็นบุคคล ต้องโทษหรือมีคดีอะไรก็ตามแต่เมื่อต้องโทษเข้ามาอยู่ในเรือนจำโดยเฉพาะเรือนจำกลางบางขวางเป็นเรือนจำขนาดใหญ่ มีความมั่นคงสูงจะรับแต่ผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษสูงจำคุกตลอดชีวิตจนถึงประหารชีวิตจึงเป็นแหล่งรวมอาชญากรจากทั่วประเทศฉะนั้นผู้ต้องขังที่เข้ามาใหม่จึงจำเป็นต้องเรียนรู้ และปรับตัวเองให้อยู่รอดปลอดภัยซึ่งในเรื่องนี้รอยได้กล่าวถึงทฤษฎีการปรับตัว (C. Roy, 1967, อ้างถึงในนิพนธ์มณฑล, 2548 : 16-17) ซึ่งมีสาระสำคัญกล่าวคือมนุษย์ประกอบด้วยชีวิตจิตใจและสังคมที่จะต้องปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาซึ่งสิ่งกระตุ้นเหล่านี้ต้องการการตอบสนองกับการปรับตัวที่เหมาะสมทั้งการปรับตัวในด้านร่างกายการปรับตัวในด้านจิตใจการปรับตัวในด้าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทบาทหน้าที่และการปรับตัวด้านความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่นนั้นการปรับตัวจึงเป็นสิ่งสำคัญสิ่งแรกที่จะเกิดขึ้นเมื่อผู้ต้องขังเข้าไปอยู่ในเรือนจำทั้งในด้านบทบาทหน้าที่ และความเป็นอยู่เพื่อให้เข้ากับบริบทของเรือนจำ ทั้งยังจะต้องปรับจิตใจเพื่อให้รับรู้ และยอมรับกับความเป็นจริงที่ได้เผชิญอยู่เมื่อผู้ต้องขังได้ผ่านกระบวนการปรับตัวให้สามารถอดทนอยู่กับสภาวะแวดล้อมในเรือนจำได้แล้ว ก็จะทำให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในเรือนจำได้อย่างมีความสุขและรอวันที่จะพ้นโทษออกไปปรับตัวเพื่อการใช้ชีวิตกับสังคมภายนอกต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องปัจจัยทำนายการปรับตัวของผู้ต้องขังเรือนจำกลางบางขวางในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลของการวิจัย พบว่า ผู้ต้องขังมีการปรับตัวอยู่ในระดับที่สูงมากกว่าด้านอื่น ๆ คือ ด้านการมีเป้าหมายของชีวิต และด้านการรู้จักการเข้าใจตนเอง ดังนั้นเรือนจำควรหาวิธีการที่จะทำให้ผู้ต้องขังรู้จักวิธีคิดใหม่เนื่องจากทุกคนที่เข้ามาอยู่ในเรือนจำกลางบางขวาง เป็นผู้ต้องขังกำหนดโทษสูง หดห้วงในชีวิต แท้จริงแล้วโอกาสรอดของทุกคนยังมีอยู่แต่เนื่องจากขาดการให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังเหล่านั้นทำให้การปรับตัวของผู้ต้องขังไม่ดีเท่าที่ควร และยังพบว่า ผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษ 10 ปี มีการปรับตัวดีเนื่องจากทุกคนยังมีความหวังและมีเป้าหมายของชีวิตได้อยู่จึงทำให้เห็นคุณค่าของตนเอง

1.2 เรือนจำควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านจิตใจและร่างกายของผู้ต้องขังอย่างจริงจังทำให้เขามองเห็นเป้าหมายของชีวิตสร้างขวัญและกำลังใจโดยอาจมีการอบรมหรือกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้ต้องขังได้ค้นหาเป้าหมายชีวิต ซึ่งมีผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขัง

1.3 เรือนจำควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงกับการดูแลให้ความรู้ การอบรมหรือการจัดกิจกรรมที่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีความอดทนต่อการรับฟังปัญหาหรือความเป็นปรีภัยต่อตนเองและเรือนจำ มีวิธีการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขังสนใจนำไปสู่เป้าหมายของชีวิต และการเห็นคุณค่าของตนเองในการพึ่งพาตนเองได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในเรือนจำ/ทัณฑสถานของผู้ต้องขังหญิงและผู้ต้องขังชาย

2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการปรับตัวของผู้ต้องขังที่ถูกจำคุกเป็นครั้งแรกและผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพที่เกี่ยวกับผลกระทบของการถูกจองจำ ซึ่งนำไปสู่การปรับตัวของผู้ต้องขังในเรือนจำและทัณฑสถาน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2479).พระราชบัญญัติราชทัณฑ์. นนทบุรี : กรมราชทัณฑ์.
- จารุวรรณคงยศ. (2551). การปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพเรือนจำศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางคลองเปรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- นัทธีจิตสว่าง. (2541).หลักทัณฑ์วิทยา. กรุงเทพฯ : กรมราชทัณฑ์.
- นิพนธ์นิพนธ์. (2548). ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของเรือนจำ ศึกษาเฉพาะกรณีของทัณฑสถานหญิงกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). สุขภาพจิตเบื้องต้น กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.
- สุพจน์สุทธา. (2539). ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้ต้องขังให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของเรือนจำศึกษาเฉพาะกรณีเรือนจำกลางสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิตคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ, กรุงเทพมหานคร.
- สุภาภรณ์ผลบุญ. (2553). การปรับตัวทางสังคมของผู้ต้องขังชายที่มีพฤติกรรมเลียนแบบเพศตรงข้ามด้วยการให้คำปรึกษารายบุคคลตามทฤษฎีเกสตัลท์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.
- Cronbach, L.J. (1970). Eessential of Phychological Testing. 3rdedNew York: Harper and Row.
- Scheffe, H. (1999).The Analysis of Variance. (reprinted) New Yark: Willey.
- Yamane, Taro. (1973). Statistics: An Introduetory New-yok: Harper and Row Publicatoon.